

IP-LAPiŻ-02

INSTRUKCJA POBIERANIA PRÓBEK PASZ I PRODUKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH DO ANALIZ PODSTAWOWYCH

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

LABORATORIUM ANALIZY PASZ
I PRODUKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH

ZATWIERDZIŁ DO STOSOWANIA:

PROF. DR HAB. TOMASZ NIEMIEC
KIEROWNIK LABORATORIUM

WYDANIE 1 Z DNIA 3 CZERWCA 2026 R.

	LABORATORIUM ANALIZY PASZ I PRODUKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH IP-LAPiŻ-02	wydanie	1
	INSTRUKCJA POBIERANIA PRÓBEK PASZ I PRODUKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH DO ANALIZ PODSTAWOWYCH	data wydania	03.06.2026

1. Cel i zakres

Instrukcja dotyczy pobierania, pakowania i dostarczania do Laboratorium Analizy Pasz i Produktów Żywnościowych próbek pasz oraz produktów żywnościowych przeznaczonych do badań fizykochemicznych. Analiza ta obejmuje oznaczanie azotu (w przeliczeniu na zawartość białka), wilgotności (suchej masy), popiołu ogólnego, tłuszczu surowego i całkowitego oraz włókna surowego.

2. Ogólne zasady pobierania próbek

Laboratorium rekomenduje (zaleca) klientom w trakcie poboru:

- **Reprezentatywność** – próbka powinna odzwierciedlać cechy całej partii. Zanim rozpoczniesz pobieranie, określ liczbę próbek pierwotnych i wybierz losowo miejsca ich pobrania z różnych części partii (różne worki, warstwy, opakowania). Unikaj miejsc nietypowych (np. przy ścianach silosu).
- **Czystość sprzętu** – używaj czystych narzędzi (szufle, sondy, łyżki) oraz pojemników lub torebek z tworzyw dopuszczonych do kontaktu z żywnością. Sprzęt wielorazowy sterylizuj termicznie (170 °C przez ≥1h albo 121 °C przez ≥15 min) lub chemicznie (etanol 70% lub roztwór podchlorynu sodu); sprzęt jednorazowy wyjmuj z opakowania tuż przed użyciem.
- **Higiena próbkobiorcy** – osoba pobierająca próbki powinna założyć odzież ochronną i jednorazowe rękawice oraz mieć czyste ręce. Po pobraniu próbkę natychmiast umieść w pojemniku i zamknij go, aby zapobiec skażeniu.
- **Etykietowanie** – każdą próbkę natychmiast opisz: podaj rodzaj materiału (np. śruta sojowa, kiszonka kukurydziana, mięso mielone) i nazwę lub kod próbki. Do partii próbek przygotowanej do wysłania dołącz formularz FO-IP-LAPiŻ-01_02 „Zlecenie badań” i czytelny opis zawartości wraz z danymi przedsiębiorstwa i osoby kontaktowej.

3. Pobieranie próbek pasz i produktów żywnościowych

- **Sprzęt i opakowania** – używaj czystych narzędzi (łyżki, noże, szufelki) oraz pojemników lub torebek. W przypadku produktów spożywczych, użyj materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Narzędzia wielorazowe sterylizuj jak w ogólnych zasadach; jednorazowe wyjmuj z opakowań tuż przed użyciem.
- **Pobieranie próbek pierwotnych (zalecane)** – z każdej partii paszy pobierz co najmniej cztery próbki pierwotne z różnych miejsc. W przypadku pasz sypkich, pobieraj materiał z różnych warstw podczas załadunku lub rozładunku. Przy paszach w workach, wylosuj kilka worków i pobierz z nich materiał. W przypadku produktów żywnościowych, z wybranej partii wybierz losowo kilka opakowań lub miejsc, otwórz je w czystych warunkach, a następnie pobierz próbki pierwotne.
- **Tworzenie próbki zbiorczej** – wymieszaj próbki pierwotne, tworząc próbkę zbiorczą. Z niej wydziel próbkę końcową o masie ≥100 g, która zostanie przekazana do laboratorium; pozostałą część zachowaj jako próbkę archiwalną.
- **Pakowanie i transport** – próbkę umieść w czystej, szczelnej torbie lub kopercie, zabezpiecz przed otwarciem. W przypadku produktów żywnościowych, stosuj opakowania z tworzywa sztucznego dopuszczonego do kontaktu z żywnością (worki strunowe, torebki typu „whirl-pak”, pojemniki z tworzywa). Dostarcz próbki do Laboratorium jak najszybciej, aby nie uległy niepożądanym zmianom.
- **Masa próbki do poszczególnych oznaczeń** – minimalne masy próbek pasz i produktów rolno-spożywczych wymagane do analizy podstawowej wykonywanej w Laboratorium wynosi 50 g lub opakowanie jednostkowe produktu. Zalecenie pobrania co najmniej 50 g gwarantuje wystarczającą ilość materiału do wszystkich analiz i ewentualnych powtórzeń.

	LABORATORIUM ANALIZY PASZ I PRODUKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH IP-LAPiŻ-02	wydanie	1
	INSTRUKCJA POBIERANIA PRÓBEK PASZ I PRODUKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH DO ANALIZ PODSTAWOWYCH	data wydania	03.06.2026

- **Stan próbki** - próbki przekazywane do badań powinny być jednoznacznie oznakowane, dostarczone w czystych, szczelnych i nieuszkodzonych opakowaniach oraz wolne od widocznych szkodników i ciał obcych.

4. Odpowiedzialność

Laboratorium nie ponosi odpowiedzialności za sposób pobrania i transportu próbki. Niewłaściwe pobranie, opakowanie lub transport mogą zafałszować wyniki badań. W razie wątpliwości skontaktuj się z pracownikiem laboratorium przed pobraniem próbki.

Próbki niespełniające powyższych wymagań mogą zostać przyjęte warunkowo (na drodze odstępstwa) lub odrzucone, jeśli ich stan uniemożliwia prawidłowe wykonanie badań lub może wpływać na wiarygodność uzyskanych wyników.